

Lahing Rakvere külje all

Nii meil kui ka mujal on saanud tavaks mälestada sündmusi oma ajaloost. Seda tehakse mitmel viisil: püstitatakse mälestusmärke või kirjutatakse raamatuid ja lühiartikleid.

Viimasel ajal eelistatakse mõne ajajärgu sündmustest mingisugustel põhjustel vaikida või hoidutakse teemat pikemalt käsitlemast.

Üheks selliseks on 1941. aasta suvised sündmused. Mainimisväärselt peetakse vaid sõjaeelset küüditamist. Ometi peeti 65 aastat tagasi 6. augustil, s.o päev enne Saksa vägede Rakverre sissemarssimist, tõsi- lahing otse linna külje all.

Algas see kell seitse hommikul Saksa suurtükitelega Punaarmee jalaväe positsioonide pih-ta. Viljapõldudele ja metsatuk-

kadesse hakkasid lendama õhus lõhkevad šrapnellid, aeg-ajalt ilmus põldude kohale tuld korri-geeriv lennuk.

Ehkki üks positsioonidest, nädal varem kaevatud kaevik, asus elumajast umbes 120 meetrit eemal metsasalu servas, tabasid maja mõned mürsukillud, purustades osa akendest.

Enne lõunat tulistamine vaibus ja nagu selgus, jätsid pääniliselt taganenud punaarmee-lased maha hulga langenuid, samuti relvi ja varustust.

Kella kuue ajal õhtul ilmusid Karitsale sakslased, vähemalt oli neid märgatud. Öökorterisse

jäid nad külast väljas ühte talu- se, mõisa endise viljakuivati juu- res.

Järgmisel hommikul läks osa elanikke sakslaste soovitusel sõ- japõgenikena Aburi külasse ja mujale - oli karta vasturünna- kut, sest öösel olid venelased tu- listanud süütemürskudega põle-

ma elamu kü- la keskel. Sõi- tes nägime Tamma küla piiril ühes metsatukas sinna varjunud Saksa pata- reid, mis päri-

nes endisest Austria kahurväest. Nende suurtükke vedasid hobu- sed ja mehed tõmbasid ersatssi- garettide asemel piipe.

Nii lõppes lahing, mis avas

sakslastele tee Rakverre ja lõpe- tas üle aasta kestnud esimese Nõukogude okupatsiooni. Jälle võisid öösel oma kodudes ma- gada need, kes kartsid arreteerimist või olid sundmobilisat- sioonist kõrvale hoidunud.

Pärast sõda kasutati sünd- must punapropaganda tegemi- seks. Ühte kohta, kuhu oli kõi- ge rohkem veetud kokku lahing- us langenuid, rahvas räägib, et ka hobuste korjuseid, rajati väi- ke plats punaobeliskiga, hiljem mälestustahvliga.

See on nüüd küll maatas- tehtud, kuid jäänused on täna- seni näha Rakvere – Väike- Maarja tee ääres, umbes 0,75 km telemastist Tõrma poole.

*Gunnar Pajos,
sündmuste pealtnägija*

“Pärast sõda kasuta- ti sündmust puna- propaganda tegemiseks.”

Gunnar Pajos